

Как да създадем нови плодови насаждения, отговарящи на качеството

Основни стъпки и възможност за финансиране

Interreg
Greece-Bulgaria
QUALFARM
European Regional Development Fund

**Съюз за възстановяване и развитие
Хасково 2022 г.**

Нов ресурс в ОСП предвижда подпомагане при създаване на нови плодови насаждения

За първи път в новата ОСП се предвижда обвързано с производството подпомагане за плодови насаждения до встъпването им плододаване.

Целта е да се подкрепят земеделските стопани в техните инвестиционни намерения за създаване на нови насаждения, в развитието и модернизацията на техните стопанства.

Как се отглеждат плодовите насаждения?

- Въпреки голямото разнообразие, има някои общи правила, които си струва да се спазват при отглеждането на трайни насаждения. Изборът на идеалното **място**, където да се засажда растението, например, ще бъде от решаващо значение за започване на работа. Тъй като те с многогодишни, те ще прекарат много години там и ще се нуждаят от достатъчно пространство за развитие.

Избор на място

- Преди да пристъпим към засаждането, ние внимателно оценяваме мястото, където да го отглеждаме. Отчитаме бъдещия растеж и необходимото пространство на отделните плодови насаждения. Освен това трябва да се оценят климатичните условия и почвата.

Правилният избор на най-подходящото място за засаждане и отглеждане на плодовите насаждения е от решаващо значение.

Правилният избор на подходящото място бива подкрепен с изготвянето на Оценка за Пригодност на Земеделската Земя от Почвената Служба

Системата за Оценка на Пригодността на Земята е набор от алгоритми, базирани на правила, които интегрират и комбинират фактори на почвата, климата и ландшафта /топографски особености – наклони, изложения, надморски височини, ослънченост и т.н./, за да бъде определен и класифициран рейтинг или **степен на пригодност** за даден масив или парцел.

Оценка пригодност

Атрибутите, използвани за определяне на **всеки от факторите**, се основават на доказаната им способност да **влият по различен начин върху растежа и развитието на земеделските култури**.

Всяка една различна земеделска култура има своите специфични изисквания към факторите на средата в която расте и се развива:

- почвата;
- климата и ландшафта;
- както и към техните характеристики/атрибути – мощност на почвения профил, почвена текстура, почвена киселинност, почвен хранителен запас, температура, валежи, риск от град и мраз, наклон, изложение, надморска височина и много други.

Оценка пригодност

Оценката за пригодност е особено важна при изграждане на трайни /плодни, лозя, етерично маслени, луковични/ насаждения, тъй като техните изисквания са по-високи:

- към дълбочината на почвения профил;**
- към почвената текстура или механичния състав на почвата;**
- към почвената киселинност;**
- към температурните режими;**
- към количеството на валежите и възможната поява на ранни или късни слани и мразове;**
- към изложението и т.н.**

Преценка на климатичните условия

- От климатичните фактори най-голямо значение за овощните култури имат: **светлината, топлината, водата, ветровете и градушките.**
- **Температурата има решаващо значение,** тъй като е фактор, върху който не може да се влияе.
- **Ограничения** за успешното отглеждане на овощните култури в даден район могат да бъдат **абсолютните минимални температури и ранните пролетни студове и по-рядко абсолютните максимални температури.**

Преценка на климатичните условия

- Овощните видове не реагират еднакво на ниските зимни температури. Най-чувствителни са прасковата и бадемът, а най-студоустойчиви са ябълката, сливата и вишњята.
- Неподходящи за създаване на овощни насаждения са местата с колебливи зимни температури и повратни пролетни мразове.
- Особено неподходящи са ниските места и затворените котловини, в които се задържа студен въздух както през зимата, така и през пролетта по време на цъфтежа.
- Рисковано е отглеждането на овощни насаждения и в местата, където по време на цъфтежа често падат слани и температурите се понижават до -3 , -4°C . Най-силно се повреждат рано цъфтящите овощни видове, като **бадем, кайсия, джанка, череша** и др.

Преценка на климатичните условия

- На места, изложени на **силно слънчево греење** през пролетта и лятото, растенията могат да получат **слънчев пригор по листата и плодовете**. Освен това при тези условия дърветата се развиват много рано през пролетта и често измръзват при повратен студ.
- Валежите през вегетационния период на овощните култури в повечето райони на страната са неравномерно разпределени. В много случаи те са недостатъчни, за да задоволят нуждите на овощните растения от вода. **През юли, август и септември, когато плодовете наедряват, валежите са най-малко.** Недостигът от вода трябва да се допълни чрез напояване.

Преценка на климатичните условия

- **Градушките** нанасят големи щети на овощните култури. Градобитните райони трябва да се имат предвид и ако в тях се създаде овощно насаждение, необходимо е **да се организира борба с градушките.**
- Най-добре е за промишлени насаждения да се подбират **места естествено защитени от силни, а също и от умерени, но постоянно духащи ветрове.** Слабите ветрове с проветряващо действие са от полза за овощните растения в насаждението. Силните и често духащи ветрове имат вредно влияние върху овощните дръвчета. Срещу тях е необходимо да се създават специални ветрозащитни пояси.

Преценка на релефа

Релефът е от съществено значение при създаване на овощни насаждения. **Той влияе върху климатичните фактори на мястото**, в резултат на което се формира съответен микроклимат на месторастене, под чието влияние са растежът и плододаването на овощните растения.

Релефът най-силно **влияе върху температурния режим**. Най-топли са склоновете с южно, югоизточно и югозападно изложение, а най-прохладни са тези със северно, северозападно и североизточно изложение. Разликата в топлинния режим е толкова по-голяма, колкото по-голям е наклонът.

Преценка на релефа

- Най-подходящи за овощни насаждения са **равните терени** главно в долините на реките и в подножията на залесените планини и възвишения.
- На равните места и склонове с наклон около 5° се **засаждат обикновено ябълки, круши, дюли, праскови, едроплодни сливови сортове и ягоди**. Така се улеснява и напояването им.
- На склонове с наклон от 5 до 12° се **засаждат сливи, череши, вишни, бадеми и орехи**, а с наклон от 12 до 17° - **главно череши, вишни, бадеми и орехи**, които ще се берат ръчно.

Преценка на надморската височина

Надморската височина оказва влияние върху много от климатичните фактори и влияе различно на овощните видове:

- **Ябълката, сливата, вишњата и черешата се развиват добре при надморска височина да 700-800 m;**
- **кайсията, прасковата и дюлята - до 500-600 m, а**
- **ягодата, малината и къпината - до 1200-1300 m.**

Преценка на почвените условия

При избор на място за овощно насаждение се **обръща особено внимание на състава и на свойствата на почвата.**

За овощните растения са нужни почви, **достатъчно дълбоки** за разполагане на кореновата система.

Черешата, крушата, орехът, кестенът и др. за нормалното си развитие изискват почви, дълбоки най-малко **около 2 m**. Ябълката, повечето сливови сортове, вишњята и др. - около **1,5 m**.

Ягодата, малината и къпината - от **0,5 до 0,7 m**.

Когато овощните растения се засаждат на плитки почви, те растат по-бавно, добивите са по-ниски и животът им е по-къс.

Най-подходящи за създаване на овощни насаждения са песъчливо-глинестите и глинесто-песъчливите почви с добро съдържание на хумус и дълбока пропусклива подпочва. Тези почви са с добри водни и въздушни свойства.

Преценка на почвените условия

- Всички овощни видове растат и плододават добре при реакция на почвата от 5,5 до 7,5.
- Ябълката, сливата, ягодата, малината и някои крушови сортове се развиват добре и на почви със слабо кисела реакция, а бадемът, черешата, прасковата и кайсията понасят добре и почви със слабо алкална реакция.
- При създаване на овощни насаждения трябва да се избягват терени, чиито почви са с високо карбонатно съдържание, задържат излишна влага, имат слаба аерация и непропусклива подпочва.

Преценка на почвените условия

- Неподходящи са бедните и слабо влагоемни песъчливи почви.
- Овощните култури се отглеждат на различни типове почви, но най-подходящи са алувиално-ливадните, канелените горски, сивите горски, излужените черноземи и др.
- На почви с по-тежък механичен състав се отглеждат ябълката, сливата, крушата и вишњята, а на по-леки и топли почви - кайсията, прасковата, бадемът и др.

Оценка пригодност

Изграждането на трайни насаждения е скъпо начинание на което резултатите са виждат след няколко години /при встъпване в плододаване/ и **пропускането на Оценката за Пригодност може да струва на стопанина значителна загуба на паричен ресурс при избор на неподходящо място за отглеждане.** Оценката за Пригодност се извършва по два основни начина:

- По налични данни от проведени почвени анализи.
- С допълнителни почвени проби и анализи.

Времето за изготвяне зависи от големината на парцела или парцелите, броя и вида на желаните култури за отглеждане, представените почвени, климатични и топографски различия и нуждата от допълнителни почвени проби за анализ.

Възможност за финансиране:

Новата схема, която е влязла в Стратегическия план е **“Обвързано с производството подпомагане на доходите за плодови насаждения до встъпването им в плододаване”**

Какво включва тя?

Допустими кандидати:

- Земеделски стопани, които отговарят на изискванията за „истински земеделски стопани“ (в случай че се прилага) и които стопанисват и заявяват за подпомагане **минимум 0,5 ха (заедно или поотделно) допустими за подпомагане площи с плодове от следните видове култури: ягоди, малини, ябълки, круши, кайсии и зарзали, череши, вишни, праскови и нектарини, сливи и десертно грозде.**

Възможност за финансиране:

Планирана е интервенция, която е обвързана с вида на производството, насочена е към всички земеделски стопани, които произвеждат плодове от допустимите за подпомагане култури, които са в своя младенчески период – годините от засаждане до встъпване в плододаване.

За какво и как ще се плаща?

- Помощта по интервенцията се ограничава до **периода преди плододаване и е съобразена с вида и сорта на културата, както и метода и на отглеждане. Подпомагането ще се отпуска под формата на годишно плащане на хектар, отговарящ на изискванията за допустим хектар.**

"Декларираните площи трябва да отговарят на минималните изисквания за подпомагане с директни плащания и да бъдат на разположение на земеделския стопанин«.

- Бенефициентите ще получават подпомагане, когато за новосъздадените насаждения са използвали сертифициран посадъчен материал и са представили доказателства за това.

Размер на подпомагане:

- **„Размерът на подпомагане ще се определя с оглед постигането на задоволителна добавка към по-високите нужди от подкрепа на доходите на земеделските стопани в секторите с ниска рентабилност, стимулиращ ги да продължат земеделското производство“.**
- **Новосъздадените насаждения следва да бъдат вписани в Регистър на трайните насаждения.**

Размер на подпомагане

- **Важно уточнение:** При заявяване интервенцията може да се комбинира с интервенцията за обвързано подпомагане на доходите – плодове, като по конкретната интервенция се заявяват само площи с новосъздадени насаждения.
- За получаването на тази помощ също е нужно при производството да са спазени всички агротехнически мероприятия. **„Интервенцията цели да подпомогне земеделските стопани от този сектор в техните инвестиционни намерения за създаване на нови насаждения, в развитието и модернизацията на техните стопанства“.**
- Чрез интервенцията ще се осигури подкрепа на дейността на стопанствата в период, когато насажденията все още не са встъпили в плододаване и не могат да бъдат реализирани добиви и доходи от тях.

Финансиране на интервенцията

- Финансирането ще се отпуска под формата на годишно плащане на хектар, отговарящ на минималните изисквания за подпомагане по директни плащания, съобщиха от пресцентъра на Министерството на земеделието, храните и горите.
- Прилагането на интервенцията ще доведе до повишаване конкурентоспособността на стопанствата, повишаване нивото на специализация и подобряване на тяхната пазарна ориентация.

Проект „Подкрепа на предприемачеството в областта на вътрешната преработка на качествени селскостопански продукти в областите Еврос, Хасково, Смолян и Кърджали“ (QUALFARM), е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и от национални фондове на страните, участващи в Програмата за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ V-A Гърция-България 2014–2020.

Съдържанието на тази презентация е изцяло отговорност на Сдружение „Съюз за възстановяване и развитие“ и по никакъв начин не може да се счита, че отразява възгледите на Европейския съюз, участващите страни, Управляващия орган и Съвместния секретариат.

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

